

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/312/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5714214926
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. František Potocký
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5714214926.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Františka Potockého a sudkýň JUDr. Táne Rapčanovej a Mgr. Zuzany Hartelovej, v právnej veci navrhovateľky: T. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XX/X, U., zastúpenej splnomocnenou zástupkyňou JUDr. Miriam Podhradskou, advokátkou so sídlom R. P. XXXXX/XX, U., proti odporcovi: L. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. a U. XX, X., o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 11C/76/2014-53 zo dňa 12. februára 2015, v spojení s opravným uznesením č. k. 11C/76/2014-63 zo dňa 23. marca 2015, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením vo výroku, ktorým súd zmenil rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 10C/224/1997 zo dňa 24.11.1997 vo výroku o výživnom na navrhovateľku T. X. tak, že odporca je povinný prispievať na výživu navrhovateľky zvýšené výživné vo výške 100,- eur mesačne počnúc dňom 10.11.2014, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky a vo výroku o trovách konania potvrdzuje.

Rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením v časti určenia zameškaného výživného za obdobie od 10.11.2014 do rozhodnutia súdu vo výške 230,33 eur, ktoré súd povolil odporcovi splácať v mesačných splátkach vo výške 20,- eur, splatných spolu s bežným výživným s tým, že nezaplatením čo i len jednej splátky zameškaného výživného stráca odporca výhodu splátok a zročným sa stáva celý dlh na výživnom, zrušuje a vec v tejto časti vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

Vo zvyšnej časti (vo výroku, ktorým súd návrh navrhovateľky vo zvyšku zamietol a vo výroku, ktorým konanie o zvýšenie výživného za obdobie od 01.11.2014 do 10.11.2014 vo výške 200,- eur zastavil) sa rozsudku okresného súdu, v spojení s opravným uznesením, nedotýka.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

odôvodnenie:

Okresný súd Martin rozsudkom č. k. 11C/76/2014-53 zo dňa 12.02.2015, v spojení s opravným uznesením č. k. 11C/76/2014-63 zo dňa 23.03.2015, zmenil rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 10C/224/1997 zo dňa 24.11.1997 vo výroku o výživnom na navrhovateľku tak, že odporca je povinný prispievať na výživu navrhovateľky zvýšené výživné vo výške 100,- eur mesačne, počnúc dňom 10.11.2014, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky s tým, že na zameškanom výživnom za obdobie od 10.11.2014 do rozhodnutia súdu vo výške 230,33 eur povolil odporcovi mesačné splátky vo výške 20,- eur, splatné spolu s bežným výživným, pričom nezaplatením čo i len jednej splátky zameškaného výživného sa stane zročným celý dlh na výživnom. Vo zvyšku súd návrh navrhovateľky zamietol. Konanie o zvýšenie výživného za obdobie od 01.11.2014 do 10.11.2014 vo výške 200,- eur zastavil.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka sa návrhom doručeným dňa 10.11.2014 domáhala zvýšenia výživného na sumu 200,- eur mesačne, počnúc od 01.11.2014.

Okresný súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 10C/224/1997 zo dňa 24.11.1997 bolo manželstvo matky navrhovateľky a odporcu rozvedené, v tom čase maloletá navrhovateľka bola zverená do výchovy a opateru matke a odporca ako otec bol zaviazaný prispievať na jej výživu mesačne výživným vo výške 500,- Sk (16,59 eur). Odporca bol v tom čase nezamestnaný, poberal sociálnu výpomoc vo výške 2.036,- Sk, z čoho okrem výživného platil pôžičku vo výške 1.500,- Sk, inú vyživovaciu povinnosť nemal. Matka navrhovateľky v tom čase bola na materskej dovolenke a poberala materský príspevok vo výške 2.470,- Sk.

V súčasnej dobe je odporca zamestnaný v ŽOS Vrútky, v období od decembra 2013 do októbra 2014 mal priemerný mesačný zárobok vo výške 410,- eur. Zo mzdy sú mu vykonávané zrážky v prospech zdravotnej poisťovne a mobilného operátora. Je ženatý, s manželkou však nežije, žije u priateľky. Z jeho druhého manželstva pochádza 10-ročná dcéra, na ktorú dobrovoľne prispieva sumou 50,- eur mesačne. S priateľkou žije v byte jej dcéry, jeho mzda je pripisovaná na účet priateľky, z ktorého sa hradí elektrina, byt, smeti a všetky poplatky súvisiace s bytom. Priateľka je zamestnaná v ŽOS Vrútky, jej príjem je 398,- eur. Zobrali si úver na radiátory vo výške 2.000,- eur, mesačné splátky sú 60,- eur.

Citujúc ust. § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 65 ods. 3, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“) súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľky je čiastočne dôvodný. Mal preukázané, že po dobu takmer 17 rokov nebolo zvyšované výživné, hoci vzhľadom na vek a dospievanie navrhovateľky u nej dochádzalo k výraznej zmene, aj pokiaľ ide o finančnú nákladovosť jej života. Náklady súvisiace so školou a štúdiom sa pohybujú okolo 250,- eur až 300,- eur mesačne. Na tejto sume sa podieľa aj matka navrhovateľky, ktorá zabezpečuje stravovanie v čase, keď navrhovateľka pricestuje z internátu. Pokiaľ otec navrhovateľky mal doposiaľ určenú vyživovaciu povinnosť vo výške 16,59 eur, nie je to ani minimálne časť oprávnených nákladov, ktoré navrhovateľka potrebuje. Odporca na výživu svojej 10-ročnej dcéry dobrovoľne prispieva výživným 50,- eur, navrhovateľka je však v 1. ročníku vysokej školy, a teda jej náklady sú omnoho vyššie ako náklady na 10-ročnú dcéru.

V súvislosti s možnosťami odporcu súd prihliadol na skutočnosť, že odporca je riadne zamestnaný s priemerným čistým zárobkom vo výške 410,- eur. V súvislosti s exekúciami sa súd stotožnil s vyjadrením právnej zástupkyne navrhovateľky, že odporca nepreukázal, že by to bol nevyhnutný výdavok, pričom žiadny z uvedených výdavkov nemá prednosť pred výživným. Súd bol toho názoru, že odporca koná nezodpovedne a ľahkovážne, keď je zaťažený toľkými exekúciami a žiada o pôžičky, ktoré nie je schopný splácať.

Z uvedených dôvodov mal súd za to, že je v možnostiach a schopnostiach odporcu prispievať navrhovateľke výživným vo výške 100,- eur mesačne, a to od 10.11.2014. Vo zvyšku súd návrh navrhovateľky zamietol. Súčasne, vzhľadom na výšku výživného, povolil odporcovi mesačné splátky vo výške 20,- eur, splatné spolu s bežným výživným s tým, že nezaplatením čo i len jednej splátky sa stane zročným celý dlh na výživnom.

Súd zároveň na základe čiastočného späťvzatia návrhu navrhovateľky zastavil konanie o určenie výživného od 01.11.2014 do 10.11.2014.

O náhrade trov konania súd nerozhodoval s tým, že rozhodnutie o trovách konania si podľa § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) vyhradil na samostatné rozhodnutie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Proti tomuto rozsudku podal odporca odvolanie, ktorým sa domáhal jeho zmeny, spočívajúcej v určení výživného na navrhovateľku vo výške 50,- eur mesačne.

Uviedol, že preukázal prečo má vykonávané zrážky zo mzdy. Dlhy voči Sociálnej poisťovni a zdravotnej poisťovni mu spôsobil jeho bývalý zamestnávateľ tým, že ho neprihlásil ako zamestnanca, v dôsledku čoho v posudzovanom období nemohol preukázať existenciu pracovného pomeru a bolo mu vyrubené dlhované poistenie. O tom, že je nelegálne zamestnávaný nevedel až do času, keď poisťovniam nedokázal preukázať existenciu pracovného pomeru. Exekúcie teda nie sú výsledkom jeho nezodpovedného správania, ale výsledkom nedodržiavania zákonných povinností inej osoby. Preto je jeho príjem na úrovni cca 240,- eur mesačne a z tohto príjmu nie je schopný platiť viac ako 50,- eur mesačne ďalšie výživné. Pokiaľ by mu bolo určené výživné 50,- eur, zo svojho príjmu by vynakladal na výživné viac ako 40 % a jemu by ostávala suma 140,- eur mesačne na jedlo, bývanie, teplo, drogériu. Pri sume 70,- eur, ktorá mu teraz ostane, nedokáže zabezpečiť aj teplo a strechu nad hlavou a zároveň jedno teplé jedlo za deň.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť.

Uviedla, že odporca v odvolaní opakuje skutočnosti a tvrdenia ktoré boli predmetom dokazovania už prvostupňového súdneho konania a prvostupňový súd sa dostatočne vysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré odporca v odvolaní uviedol. Prvostupňový súd zbral správne do úvahy všetky relevantné okolnosti na jej strane, na strane jej otca, aj matky. V tejto súvislosti dala do pozornosti fakt, že odporca dobrovoľne platí svojej 10-ročnej dcére z druhého manželstva výživné v sume 50,- eur mesačne, a teda si je vedomý reálnych nákladov spojených s výživou dieťaťa. Je logické a reálne, že plnoletá 19-ročná osoba, ktorá denne navštevuje vysokú školu a dochádza na internát do Prešova, potrebuje na svoju výživu viac financií ako 10-ročné dieťa, ktoré žije so svojou matkou. Odporcovi nie je osobne zverené žiadne dieťa, o nikoho sa osobne nestará, je zdravý, v produktívnom veku, a teda je v jeho možnostiach privyrobiť si, či získať akúkoľvek prácu, hoci aj brigádnicky.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené ust. § 202 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2, § 156 ods. 3 O. s. p.) preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p.) a rozsudok okresného súdu, v spojení s opravným uznesením, v časti zvýšenia bežného výživného ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O. s. p.) a v časti zameškaného výživného podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zrušil a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že pokiaľ ide o zvýšenie výživného, okresný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednávanú vec i správne právne posúdil. Nakoľko i odôvodnenie písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku v tejto časti zodpovedá kritériám uvedeným v ust. § 157 ods. 2 O. s. p., odvolací súd podľa § 219 ods. 2 O. s. p. konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na ne odkazuje.

Pre zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku, v nadväznosti na odvolacie námietky odporcu, ktoré vyhodnotil ako nedôvodné, odvolací súd uvádza, že je nesporné, že naposledy bolo o výživnom na navrhovateľku rozhodnuté pred viac ako 17 rokmi, rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 10C/224/1997 zo dňa 24.11.1997. Napriek tomu, že na strane navrhovateľky došlo v minulosti opakovane k zmene pomerov (v súvislosti s nástupom do materskej školy, na základnú školu, na druhý stupeň základnej školy a na strednú školu), ktorá by odôvodňovala zvýšenie výživného, matka v tom čase ešte maloletej navrhovateľky o zvýšenie výživného nežiadala. O zvýšenie výživného požiadala až navrhovateľka sama potom, čo začala študovať na vysokej škole mimo miesta svojho bydliska, s čím sú nepochybne spojené zvýšené výdavky, a to nielen na študijné pomôcky, ale i ubytovanie, cestovné, stravu a pod.

Pokiaľ ide o majetkové pomery odporcu, od poslednej úpravy mu síce pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť, okresný súd však pri svojom rozhodovaní uvedenú skutočnosť zohľadnil. Odvolací súd sa pritom stotožňuje s konštatovaním okresného súdu, že pokiaľ odporca dobrovoľne platí na svoju mladšiu dcéru výživné vo výške 50,- eur, výdavky na plnoletú dcéru, ktorá študuje na vysokej škole mimo svojho bydliska sú nesporne vyššie, z ktorého dôvodu by výživné vo výške 50,- eur navrhované odporcom nepostačovalo na pokrytie ani len základných potrieb navrhovateľky (len výdavky na stravu navrhovateľky predstavujú sumu 100,- eur, ktorá suma nie je neprimeraná). Nemožno pritom opomenúť, že aj matke navrhovateľky, ktorá má rovnako vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľke, pribudla vyživovacia povinnosť voči mal. synovi Samuelovi Gašparovi, nar. 23.08.2009.

V súvislosti s nepriaznivou finančnou situáciou odporcu v dôsledku exekúcií, ktoré sú voči nemu vedené, sa odvolací súd stotožňuje s konštatovaním súdu prvého stupňa, že na uvedené výdavky odporcu nemožno prihliadať, keďže nejde o nevyhnutné výdavky. Pokiaľ ide o zrážky vykonávané zo mzdy odporcu, odporca nijakým spôsobom nepreukázal jednak celkovú výšku svojich dlhov a ani svoje tvrdenie o tom, že k vzniku nedoplatkov na zdravotnom poistení nedošlo jeho zavinením, ale v dôsledku neplnenia si povinností jeho zamestnávateľom, ktorú skutočnosť zároveň odporca netvrdil v konaní pred súdom prvého stupňa. Tu odvolací súd dodáva, že v prípade výživného na plnoleté dieťa ide o sporové konanie, v ktorom dôkazy nevykonáva súd ex offa, ale v ktorom dôkazné bremeno zaťažuje práve účastníkov konania.

Odporca, ako na to správne poukázala i navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu, je v produktívnom veku a nepreukázal žiadne zdravotné problémy, či iné závažné skutočnosti, ktoré by mu bránili nájsť si prípadne i inú, lepšie platenú prácu, či aspoň brigádu, za účelom zabezpečenia si ďalších finančných prostriedkov na splnenie si všetkých svojich záväzkov, predovšetkým v súvislosti so svojim rodičovstvom (vo vzťahu k obojím dcéram). Odporca, tak ako každý iný rodič, si musí uvedomiť, že splodením dieťaťa berie každý budúci rodič na seba povinnosti a zodpovednosť, ktorá ho sprevádza celým jeho ďalším životom, a preto je nevyhnutné, aby sa správal tak, aby svoje záväzky a povinnosti dokázal za každých okolností plniť. Nie je preto na mieste požadovať od matky navrhovateľky, aby zabezpečovala celé náklady na jej výživu, najmä keď táto v minulosti výlučne sama zabezpečovala výchovu navrhovateľky a v podstate aj celú jej výživu, keďže odporca sa s dcérou nestretával a na jej výživu mimo určeného výživného, ktoré dlhodobo nedosahovalo ani zákonom stanovené minimálne výživné, nijakým spôsobom neprispel, a to ani potom, čo získal prácu.

S prihladením na uvedené skutočnosti a odôvodnené mesačné výdavky navrhovateľky (ubytovanie na internáte 45,- eur, cestovné 50,- eur, strava 100,- eur, lieky na alergiu 15,- eur, mobil 16,49 eur, ďalšie výdavky na oblečenie a obuv, hygienické potreby) ako aj ďalšie jednorázové a nepravidelné výdavky (poplatok za používanie elektrospotrebičov na internáte, učebnice a školské pomôcky, voľnočasové aktivity) potom odvolací súd nepovažuje súdom prvého stupňa určené výživné vo výške 100,- eur zo strany otca, a to aj s prihliadnutím na jeho reálne zárobkové a majetkové pomery, za neprimerané. Odvolací súd považuje rozhodnutie okresného súdu o zvýšení výživného zo strany odporcu na navrhovateľku na sumu 100,- eur mesačne za správne, preto rozsudok okresného súdu v časti určenia bežného výživného, ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

K pochybeniu zo strany prvostupňového súdu však došlo pri rozhodovaní o zameškanom výživnom. Rozhodnutie okresného súdu je v tejto časti nepreskúmateľné, z jeho odôvodnenia nie je zrejmé ako okresný súd k výške zameškaného výživného dospel (výpočet zameškaného výživného). Nakoľko rozhodnutie okresného súdu v tejto časti nespĺňa náležitosti odôvodnenia rozsudku podľa § 157 ods. 2 O. s. p., odvolací súd rozsudok okresného súdu v tejto časti zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude úlohou okresného súdu opätovne rozhodnúť o zameškanom výživnom s tým, že svoje rozhodnutie i náležite odôvodní v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p.

Výroky rozsudku okresného súdu odvolaním nenapadnuté, t. j. výrok, ktorým súd návrh navrhovateľky vo zvyšku zamietol a výrok o zastavení konania o zvýšení výživného za obdobie od 01.11.2014 do 10.11.2014, zostali týmto rozsudkom odvolacieho súdu nedotknuté, nakoľko voči nim odvolanie odporcu nesmerovalo. I keď odporca v odvolaní nekonkretizoval, proti ktorému výroku napadnutého rozsudku odvolanie podáva, z obsahu odvolania vyplýva, že toto smerovalo len proti výroku, ktorým súd zvýšil výživné na navrhovateľku na sumu 100,- eur mesačne, od ktorého výroku závisí výrok o zameškanom výživnom. Z odvolania nevyplýva, že by toto smerovalo aj proti výrokom, ktorým súd návrh navrhovateľky v časti zamietol a konanie v časti zastavil. Vzhľadom na uvedené súd odvolanie odporcu, vychádzajúc z ust. § 41 ods. 2 O. s. p., považoval za odvolanie podané len čo do výroku o bežnom výživnom a od neho závislého výroku o zameškanom výživnom.

Nakoľko okresný súd o trovách konania nerozhodol s tým, že o týchto bude rozhodnuté postupom podľa § 151 ods. 3 O. s. p. (do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej), ktorý výrok odvolací súd, vzhľadom na jeho obsah a potvrdenie napadnutého rozsudku čo do výšky výživného (od ktorého sa odvíja rozhodnutie o trovách konania), potvrdil, rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 4 O. s. p.).

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.